

SZÉKESTFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíj felül, minden három hasábos petítor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért ígattatik be.

Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz. **Bécsben:** Oppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

38. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székestfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

➔ **Kéziratok nem küldetnek vissza.** ➔

A népiskolai tanfelügyelőségekről.

Ha valaki azon hangzatos elismerésből akarná népvnevelési ügyünket megítélni, melylyel az, mint nemzeti fennállhatásunk legfőbb biztosítéka minden oldalról találkozik, az méltán irigylendőnek találhatná azt; pedig ha valahol, úgy itt bizonyul be azon közmondásnak igazsága, hogy „nem mind arany a mi fénylik,” mert ha az említett rokonszenves nyilatkozatoknak csak egy csekélyebb része is tettel beváltatnék, úgy népvnevelésünknek, az állam nyugtosta, hathatós erkölcsi és anyagi támogatás mellett már virágzás tetőpontján kellene állnia. S hogy ez nincsen így, annak okát, — keleti típusunkat kellene megtagadni, — ha minden másban, csak saját, a közügyek iránt tanusított közönyünkben nem keresnők; sőt az okok kutatásában elég fáradságot vélünk magunknak okozni már azzal is, ha odaállítjuk bünbaknak a tanfelügyelőségi intézményt, s vele együtt természetesen a népoktatási törvényt is, mint annak teremőjét.

Ha általában elismerjük, hogy tökéletes mű e földön nem létezik, úgy nem lehet szándékunkban ezt a népoktatási törvényt állítani, de ha tekintetbe vesszük, s ha méltányosak akarunk lenni, ezt okvetlenül meg kell tennünk, hogy ezen törvény, egy a kormány és az akkor éppen nem engedékeny főtényezők között létrejött compromissumnak kifolyása, az akkori kormányt, ezen sokban hézagos törvényért ép oly kevéssé lehet kárhóztatni, mint a mostani kormányt, a legszerényebb igényeknek is alig megfelelő tanítói nyugdíj-törvényért, mert mindkét esetben többet ért a hiányos valami a semminél. Igazságérzetünkkel fogva sietünk azonban megjegyezni, hogy ha a kormány a népoktatási törvény hiányainak, az ed-

digi tapasztalat nyomán való kiigazítását, a jövő, az eszmék tisztultával és a politikai viszonyok változtatásával a népoktatás ügye iránt remélhetőleg kedvezőbb hangolt országgyűlésen nem esz közölné, nagy és többé helyre nem hozható mulasztást követne el. — Hogy az, ilyen törvényben gyökerező intézmény, a felekezetek féltékenysége, a municipiumok meddő tevékenysége és a nép passiv ellentállása következtében feltornysult akadályokkal szemben csodákat nem mivelhetett, azt minden elfogulatlanul ítélő be fogja látni.

Hogy a tanfelügyelőségi intézmény már kezdetől fogva bizonyos, az ellenszenvvel határos tartózkodással fogadtatott, azt a törvény keletkezésénél ecsetel nehézségek, s az azon idegenkedésnél fogva, melylyel népünk minden új intézmény iránt viseltetik, igen természetesnek találjuk, valamint azt is megengedjük, hogy még növelhetne egyes tanfelügyelőknek a kezdetben tájékozatlan, ingadozó vagy túlbuzgó eljárása, sőt megengedjük azt is, hogy találkoznak a tanfelügyelők között még most is olyanok, kik a felette kényes helyzetükhöz mért tapintattal és buzgó odaadással nem bírnak és eddig sem iparkodtak a hivataluk betöltéséhez megkívántató szakismeretet, olvasás és gyakorlat útján megszerezni, de ezt még mind nem tarthatjuk alapos oknak arra, hogy az intézmény telett pálcát törjünk.

Az államnak, nézetünk szerint a népiskolák felügyeletéről semmi áron sem szabad lemondania, tiltja ezt a nemzetiségi üzemek s egyéb az államot nagyobb óvatosságra intó politikai okokon kívül azon kötelezettség, melynél fogva a nemzet vagyonából tanügyi czelokra szánt tőkék, hasznos és gyümölcsöző felhasználása felett folytonosan őrködni s azoknak okszerűtlen elfecsérlését megakadályozni tartó-

zik. — Ezen alapelyből kiindulva, a felekezeteknek azon törekvését, melylyel a tanfelügyelőségi intézményt, féltékenységből eredő elfogultsággal megszüntetni óhajtják, nem helyeseljük bár, de megbocsájthatónak tartjuk, azonban a megyéknek a törvényhozó testülethez intézett ama kérését, mely szerint a tanfelügyelőségi intézmény akár a törvényhatóság alá helyeztessék, akár arra átruháztassék, annál kevésbbé látjuk indokoltnak, minthogy a törvényhatóságok a népoktatás körüli ténykedésükben épen nem mutattak eddig olyan melegebb érdeklődést, mely a kormány-
nak elég biztosítékul szolgálhatna arra, hogy a független ellenőrködésről lemondhatna. Azon naiv óhaj-
tásról pedig, mely szerint a népiskolák felügyeletét járásokonként megyei bizottsági tagok ingyen teljesítene-
k, nem is akarunk szólni, minthogy meggyőződésünk szerint ez volna a legbiztosabb út, mely a népoktatás azziai multjához visszavezetne.

Nem hagyhatjuk említetlenül azon, e becses lap hasábjain nem rég látott javaslatot sem, mely szerint a népvnevelés ügyét felekezet nélküli járási, megyei és országos tanító-egyletek kormányoznák, mi bár át vagyunk hatva a tanítói egyleteknek akár mint véleményező, akár mint a tanítói kar felett feyelmi jogot gyakorló testületeknek kiválólag üdvös működéséről, de nem levén semminemű autokrátiának s így a tanítókének sem hivi, sajnáljuk, hogy azzal nem lehetünk egy véleményen, és habár nem vonhatjuk is meg elismerésünket a javaslatnak azon emelkedett részétől, melyben elég nagyfelkúnnek mutatkozik, a kormánynak a népoktatás ügyére annyi befolyást engedni, hogy a járási tanító-egylet által választott elnököt mint tanfelügyelőt fizethesse; még sem oszthatjuk ama nézetét, hogy a javasolt tanfelügyelet olcsó is lenne; mert Fejér- és Veszprémme-

TÁRCZA.

Hideg fürdőkről.

Irta: Dr. Varga Zsigmond.

I.

Közlelvén az idény, midőn a füledt, testet-lelket tikkasztó meleg elől, ki csak szerét teheti a hidegviz kebelébe menekül, nem leend talán időszerűtlen e lap szives olvasójának figyelmét a hideg fürdőkre, egészségünk fontartásának, sőt visszaserzésének egyik hatóságabb tényezőjére vezetni.

Mielőtt azonban a tárgy lényegére térnénk, szabadjon e helyütt — mint nem szaklappan — a hideg fürdők történelmi kifejlődésére nézve alkalmi betekintés után csupán annyit jelezni, a melyből kitűnjék: hogy az is, mint a kulturának minden figyelemre méltó mozanata, az emberinem szellemi és anyagi művelődésével karöltve járt.

Hideg fürdők használata, mint a test edzésére szolgáló eszköz, bizonyára egykoru az emberinem történelmével. Homer a görög irók legrégebbjénél a hideg fürdők használatának már nem egy nyoma van: az Odyssea és Ilias hősei hideg fürdők után erőt s bátorságot leltek, Uliisses a tengerből nyeré izmainak érzerejét; a mythologia Junot a tengerből mindig szüzen lépteti ki; a beteg Euripideast hideg fürdők gyógyíták ki halálos betegségéből; Virgil úgy írja le a trójai menekülők, mint a kik a hideg víz használatában edződtek meg: „Durum a stirpe genus natos ad flumina primum deferimus, saeroque gelu duramus et undis;“ a Jordán vizébeni keresztiség, Mózes és Mohammed

mosakodási kényszerö mintegy utalnak a hideg fürdők használatára.

A hideg fürdő mint hygienicus és gyógytényező a hajdan népei között leginkább a rómaiak által vitétt a tökély legmagasabb fokára, anyagi kulturájók kifejlődésével, sokszor divattárgyul tekintetvén, majd — bizonyára nem érdemlett — mellőzésben részesülvén.

A köztársaság főállása alatt egész 444-ig a rómaiak fürdőseiket és uszási gyakorlataikat a Tiber hideg és zavaros vizében tartották, és pedig hogy a tömeg el ne puhuljon a patriciusok vétekevedve fürdöttek a néppel, szabad ég alatt vetkeztek s fürdés után atletikai gyakorlatokat tartottak.

Növekedvén a város s vagyonosodván a patriciusok, a finomodott szokások nem elégedtek meg a Tiber vizébeni fürdésel, s Qu. Marcius Rex praetorsága alatt előbb az Appia majd az Apianus és Tepulo nevű források, az apróbb völgyek átboltozásával s a kisebb hegyek átfurásával a városba vezettettek, nem csupán ivóvíz nyerése, de hideg fürdő medenczék föllállítását végett is. A capitolum melletti dombokon szökőkutak állítottak, a dombaljokban pedig fürdőmedenczék építettek. Caesar consulsága és Claudius uralkodása alatt már ujra kevés lett a városba vezetett hideg víz, miért is a Curtius és Caeruleus nevű források 40 mértföld távolságból a városba vezettettek. E vizmü három ezer sestertiumban, vagyis pénzünk szerint 3,750,000 frtba — az akkori pénzvizonyokhoz képest bizonyára nagy összegbe — került az államnak.

De mindez se vala elég a nép fürdési igényét kielégíteni, s Augustus császár alatt az uralkodó ipa Agrippa, nemesak hogy elfogadá, de keresé az aedilisi hivatalt, s a város szépitését czélba vevő intézkedései mellett azt is kivitte a császár- és tanácsnál, hogy a messze eső Virgo nevű forrás a városba vezet-

tessék. A régibb medenczék akkor kijavítottak vízzel láttattak el, sőt száz újabb medencze építetett.

Hosszu ideig azonban Rómában a hideg fürdő mint a test edződését elősegítő tényező, vagy mint „via ad cibum” tekintetvén, s a módszeres hideg víz gyógykezelés első nyomait Pliniusnál találjuk, a mennyiben ő említi, hogy Pompejus alatt Asclepiadas görög orvos betegeit hideg vízzel gyógyította. A császárok alatt a viznek különböző hőfokok alatti hatása annyira már ismertetett, hogy thermákon kívül hideg fürdők, borogatások, leöntések, zuhanyok, sőt gőzfürdők is divatoztak, s különösen idült bántalmaknál nagy általánosságban alkalmaztattak. E sorok irójának is volt alkalma látni és használni a Nápoly melletti Bajaaban Nero korából fönmaradt és eléggé jól fontartott gőzfürdőt, hol a gőzt tengerparti barlang igen magas hőfoku forrása szolgáltatja. Minthogy abban a test gyors lehütését eszközölő készleteknek nyomai se látszóttak, igen valószínű, hogy a gőzfürdők után napjainkban szokásos zuhanyok akkor divatban nem valának, noha általános szokás volt thermák használata után kisebb hőfoku medenczébe menni át. De nemis hihető, hogy a természeti- és gyógytudományok az időbeli állása mellett divatozott volna ily vakmerő empiria, s másfél ezredév lett szükséges, hogy a viznek elütő hőfokok alatti hatása minden irányban tanulmányoztassék s általában a fürdészet mai álláspontja eléréssék.

Augustus császár — kimerüléssel — maga is betegeskedvén, Antonius Musa messinai orvos tanácsára, módszeresen alkalmazott hideg fürdöket használt, s a mint Dio Cassius följegyezte ezektől gyógyult meg. Horac is említi — Epist. 15. L. 1. hogy Musa őt, módszeresen alkalmazott hideg víz gyógy móddal konok szemlobjából kigyógyítá. De Augustus uralkodása alatt volt idő, midőn a hideg víz gyógy mód Rómában csak-

gyék mostani tanfelügyelőségének összes költségei mintegy ötezer forintba mennek, föltéve, hogy a javaslat tervezett járási tanfelügyelőit nem akarja mostohábbban díjazni, s ezt alig akarhatja, mint a járási szolgabírákat tehát ezer ötszáz forinttal, van pedig Fejérmegyében hat járás és Székesfehérvár sz. kir. város, mely szinte követelheti a járásokkal való egyenjogúsítását, Veszprémmegyében pedig öt járás; e szerint tizenkét tanfelügyelőnek fizetése, ezer ötszáz forintjával tenne tizenhatszáz ezer forintot, vagy is a javaslat értelmében a két megyében a tanfelügyelet legalább is 12,000 forinttal kerülne többbe mint jelenleg. Van ugyan a javaslatban sok a mit mi nem értünk, de azt hisszük, hogy a szerző maga sem érti, sőt meggyőződésünk szerint a kilátásba helyezett részletezés után még kevésbé értenők, azért nem is kérünk többet belőle.

(Vége következik.)

Megyei és városi tanügy.

A fejérmegyei tankerület vaáli jár. köre f. é. ápril 15-én, az Alesuthon tartott tanítói közgyűlésen a min. „Rendszabályok” értelmében megalakult.

Járási kör elnöke: Peszkeker József, alelnöke: Rainis József, jegyző: Binthoffer Lajos ker. községi tanító urak választották meg.

A tanítói értekezleten, illetőleg alakuló közgyűlésen a vaáli járás közs. tanítóin kívül, 7 felekezeti tanító is résztvett, kik közül Schiffer Antal bicskei és Peczina Ferencz sóskuti főtanító urak egyszersmind tantesületi tagok.

A tanácskozmány nem ugyan nagyszámú, de a tanügyért forrón lelkesülő komoly s higgadtan gondolkodó tanfériak körében folyt le.

A részletekből felemlíthető:

1. Elfogadta a vaáli jár. kör a székesfehérvári jár. kör ama indítványát, hogy a tantesületi nagygyűlés f. é. augusztus első felében Székesfehérvárott tartassék. Binthoffer Lajos ur pedig, érintett nagygyűlésen „A hanyag iskolatárogatás megszüntetéséről” című dolgozatának előadására vállalkozott.

2. Őszi közgyűlését a jár. kör Vaálban határozta tartani. Ezen alkalomra Táusz Pál ó barki és Turányi István alesuthi tanító urak ajánlottak előadást tartani, Első a földirat, utóbbi a számantból.

3. Felolvastattak a tankerületi közp. elnökség által kidolgozásra feladott tétel; nemkülönb a Kolossváry-Szalay-féle pályázat.

4. Molnár Aladár urat táviratilag üdvözölte a közgyűlés, nagy gond s fáradsággal egybeállított s szerencsésen keresztülvitt tan. nyugdíjörvényjavaslatáért.

5. A napidíjak és mérsékelt utiköltség v. fuvar kiszolgáltatása ügyében szükséges lépések megtételére a közp. elnökség kéretett fel.

6. A jelen volt tanítók, a különféle válaszfalaknak soraikban szükségessé vált ledöntését beismervén, azon óhajnyilvánítás:

bár egyesülne s olvadna át a „Vértesaljai tanító-egylet” a „Fejérmegyei tantesület”-be — mi sem szólhatván többre a különböző jellegű csoportulások mellett — általános tetszés és helyesléssel találkozott. Vége:

7. A gyűlésre megjelent ker. tanítók József főherczeg ur által megvendégelttven, illetők ezen magas

nem teljesen mellőzve lett, a császár fogadott fia és veje Marcellus ugyanis Musa gyógykezeltése alatt meghalt. Roma fúrai megijedtek a hideg víz gyógymódtól; de a thermák nagyon megszokott pompáját is unatkozatván a quiriteseket, egy igen ügyes Tesselus nevű charlatán azon gondolatra jutott, hogy a csillagok járásából magyarázza ki az emberek betegségét és a főurakat ráolvasással gyógyítsa.

Ki napjainkban a homöopathiának törvényhozás utján való canonisálását megérte, ki tudomással bír arról, hogy fővárosunkban esudaorvos él, ki a szemrekesz rostjaiban és szívfoltjaiban nemcsak a főnálló, de rég elmúlt betegségek mivoltát fölismerni állítja, sőt többet mondok, előhaladottnak tartott szellemi kultúrát mellett keresett orvos is, be fogja látni, hogy az emberi észnek mindig valának bogarai, és hogy a haladás útjába igen sokszor nem a esiszolatlanok gördíték az akadályokat.

Nero uralkodása kezdetén Charmis nevű szintén görög orvos viszaállította a hideg fürdők iránt megintgott bizalmat, s úgy hisszük nagy gyakorlattal is bírt, mert azt írja róla Plinius, hogy: „frigidaque etiam in hybernis algoribus lavari persvasit, mersis aegros in lacus, senes consulares usque ad ostentationem rigentes.” — A keresztyénség első századainak puritán erkölcsei fogalmi — noha a heti mosakodások csaknem kötelezők voltak — nem valának kedvezők általában a fürdészetre, a közös fürdést szemérmességük tiltván, gyűrültek a közfürdők látogatái; a vandálok, góthok és hunnok Olaszországba futása s egészben a középkor viharai az ókor nagy munkáit földulván, elpusztulának a fürdők is; a fürdészet pedig népgyógyászatá tájult, sőt annyira kiment a divatból, hogy napjainkban nincs nép bolygónkon, mely fürdőt általában oly keveset használjon, a hideg fürdőt pedig annyira irtózzék, mint épen Romulus és Remus unokái.

kegy s kitüntetésért 3 cs. kir. fenségének, úgy jegyzőkönyvileg, mint külön feliratban, leghódolatteljesebb köszönetüket fejezték ki. *Vaálvidéki.*

Ezekután a „Székesfehérvár és Vidéke” című hetilap f. évi 35. számában hozott azon hir, hogy: Peszkeker martonvásári tanító által Alesuthra egybehívott tanítói közgyűlésen tervbevett járkörre alakulás nem sikerült, *téves és igaztalan közlemény.* Sz.

Néhány szó a nyelvtanulásról.

IV.

Utóbbi cikkemben akaratlanul összeütköztem Darwinnal, s ennek egyik világhírű eszméjéről egy pár szót merészelttem odamondani, szokásom szerint, minden teketória nélkül.

E véget valaki jezsuitának nevezett, s minthogy ezen valaki még Darwinnál is fellebb áll, mert, mert nemcsak az elméket tudja meghódítani, de a szívet is, — ennél fogva kötelességemnek érzem: magamat irányában igazolni; máskülönb beszélni a világ bármit, nem törődöm vele; míg a nap sütni fog az égen, nekem is jut valami belőle, egyébiránt nem bánom bárki tette oda — nem az eget, hanem a napot.

Azon édes ajkak (nem izleltem ugyan, de gyantim) keserű vádja ellen tehát ezeket bocsjátom most a világ bölcsének jeges ítélőszéké elébe:

I. Én tudós nem vagyok, de mint ösztön embere kimondom azt, ha valamely szellemi óriás olyast állít, mi vasvilla gyanánt mutatja fel magát az én belátásom előtt; divatból hódolni nem tudok bármi kapacitás előtt feltétlenül, ha bár mennyire tiszteltem is ezt vagy amazt.

II. Én csak oly tudományt és lángészt becsülök, kinek egyedüli célja az emberiség boldogítása, vagy anyagi, vagy szellemi tekintetben; s egy parasztot, ki a földet művelé, többre becsülöm a legnagyobb lángésznel, ha ez hiu dicsőség, haszontalan bűvárlat, vagy nem valósítható ábrándokon tőri az esztét.

III. Nekem Darwin ellen, mint természet vizsgáló ellen semmi kifogásom, kutassa ő fel annak titkait; vizsgálja és származtassa az állatokat és növényeket a mint neki tetszik; számolja ki azt is mikor fog a nap tüze kialudni s számlálja meg hány csillag van az égen, ha jobbat nem tud tenni; de ne menjen a ti losba, mert úgy jár mint Napoleon a nagy járt, ki tulbecsülvén nagyságát, oda ment télen, hova nyáron sem kellett volna mennie s meg is bukott. — Darwin lelki dolgokba avatkozik és mint egy második alkotó azt határozza, hogy nem kell szellem, nincs szellem, nincs lélek; minden anyag, anyagi szervezet, gép csak az ember, tökéletesült gép, az állat is gép, minden gép, melyet csak fel kell húzni es reperálni. Ezen eszméből ugyan nem fog soha egy parányi boldogságot sem kicsavarni az emberiség, habár mind csupa Herculesekből állana is. Agasiz szinte vizsgálta a természet titkait, de e részben nem tart Darwinnal. Azt pedig én mint nem tudós is merem állítani, miszerint épen ellenkező irányban kellene a bölcsészettnek haladnia. Az állatiaságból, anyagiságból, gépiességéből mind inkább kivetkezni; az emberi szellemben vagy lélekben hinni, a lelkierőt nevelni, a szellemet mint a test feletti uralkodót művelni, mert a morális érzelm csak ezen alapulhat igazán s ez az én indokom, nem pedig jezsuitai szineskedő szenteskedési látszat, nem vallásos érzelm az, mit ama új tan veszélyeztet, hanem az

Az újraéledés korszakában a gyógytudomány gyakorlati ágai között a sebészet terén a legpositivabb haladást, ennek megfelelőleg sebészek valának az elsők, kik a hideg viznek lobellenes hatását sebek és külső bántalmaknál legkorábban megismerették. Havrey által a vérkerengés élettana már megállapítva lévén Paré Ambrus és Fallopa Gábor a hideg vizet emített czelokra már élettani ismerettel használták. A viznek különböző hőfokok alatti hatását legelőbb Angolhonban tanulmányozták: Floyer 1697. volt az uttoró. Két oroszlozi orvos, Roszindulatu hagymázjárvány alkalmával 1736 ban igen kedvező tapasztalatokat tettek hidegvizes dörzsölések hatásáról, a nélkül, hogy módszerük eredményének leírásával hihetetlenül határos bannál egyebet arathattak volna. Hasonló sikert ért el Wright 1777-ben hajón kiűtött járványánál a tengeren, annak s a korábbiaknak közleményét a gyakorlati angolok annyira fölhasználták, hogy 1798 ban Currie munkája megjelenhetett; Smith pedig 1830-ban sok angol orvosnak emberéleten át gyűjtött tapasztalatait kidolgozhatta.

De a gyakorlati módszer még mindig hiányos vala, s a sleziai paraszt Prisznitznek kelle születnie, hogy a több mint század éves tapasztalás ne csak az üdült betegségekben használtassék, de a heveny kóralakoknál is érvényre emelthetessék.

Prisznitz óta a hidegvíz gyógymód újabb vívmányokat mutathat föl, és pedig épen azon kóralakoknál, melyeknél az általános hiedelem aggodalmakkal volt eltelve; s bizonyára igen sok kóralak gyógyeredménye kedvezőbb lenne, ha a közönségnek hideg víz iránt előítélete, rettegette nem tenné a gyakorló orvos előtt az Antonius Musa-é féle népszerűtlenséget.

erkölcsi érzelm, minek egyedüli biztos alapja csak a szellemi örök hatalmában és művelésében található.

Herczegh V.

Hatósági élet.

Fejérmegye bizottságának május hó 3-án tartott rendes évi közgyűlése.

(Vége.)

Felolvastott az állandó választmány előterjesztése a mértékhitelítési-hivatal felállítására tárgyában. Az állandó választmány véleménye egész terjedelmében elfogadattván annak értelmében a száraz tárgyak méréséhez és a hordók hitelítéséhez szükséges hitelesítési eszközök megküldése végett a központi mérték-hitelesítő bizottság megkerestetik. A Nyék községben szükséges helyiség megszerzése, esetleg kibérlése iránti intézkedéseknek megtételére a járási szolgabíró utasítottatik. A hitelítésnél alkalmazandó személyzet díjazása és alkalmazása, valamint a hitelítési díjszabály közzététele és a szedendő díjak mikénti kezelése és ellenőrzése iránt tett javaslat nyomán a részletes intézkedésekkel az alispán ur bízott meg.

A nyilvános betegápolás tárgyában hozott törvény végrehajtása iránt leérkezett belügyminiszteri leirat felolvastattván, miután a betegápolási költségek fedezésére pótdadó kivetése mellőzhetlen, az állandó választmány javaslata nyomán az egyenes államadó után kivetendő pótdadó mérve circa 5000 frtban állapított meg, ekként egy adó forint után 1/2 kr. pótdadó esvén. Az ily alapon kivetendő pótdadónak folyó 1875. évi I. felére esedékes része f. évi június 15-ig, a harmadik évnegyedre esedékes szept. 15-ig, míg az utolsó negyedről decz. 15-ig a járási szolgabírók útján betérjesztendő. Jövedőre pedig a pótdadó behajtása és betérjesztése a kir. adóra nézve fennálló időközökben eszközöltetik.

Olvastott az állandó választmány véleményes jelentése, melylyel előterjeszti a belügyminiszternek azon leiratát, melyben a megyei közönség — több fejevári ügyvéd panaszos kérelme folytán — mely szerint a m. tisztügyész árvtári perek vitelétől eltiltani kéri — határozat hozatalra utasítottatik; panaszlók kérelmének a gyűlés helyt nem adott, miután az árvaszék előterjesztése szerint az árvák érdekeire a tisztügyésznek ügyködése nem hátrányos, sőt inkább előnyös.

Felvetetett a belügyminiszter leirata, a megyei pénztárban kezelt „tartalék alap” iránt felterjesztendő felvilágosító jelentés tárgyában. — Ezen tartalék alap mennyisége és keletkezésének tüzetes megvizsgálása végett Venosz Imre elnöklété alatt, Horváth Imre, Fekete János, a fő- és árvaszéki számvevő s pénztárnok kiküldetnek.

Ezután néhány kevésbé közérdekű tárgy elintézésével az ülés véget ért.

r. l.

Székesfehérvár sz. kir. város bizottságának 1875-dik évi május hó 10-én tartott rendes havi közgyűlése.

Elnök: Szögyény-Marich László városi főispán ur. Jegyző: Juraszek Ferencz városi főjegyző ur. Bizottsági tagok jelentékeny számmal.

A jövő havi közgyűlés június 14-kére tűzött ki. Felolvastott Szeged város közönségének megkeresése, melylyel a kereskedelmi, gyári és üzleti könyveknek magyar nyelven leendő vitele végett az országos képviselőházhoz intézett feliratát hason szellemben támogatni kéri. — Tudomásul vétetett.

Az újabb választások következtében szükségessé vált választmányok és bizottmányok következőképen alakítottak meg:

Az igazoló választmányba a régi tagok.

Az állandó bíráló választmányba választottak: Juraszek Ferencz, Boross Imre, dr. Kaiser Sándor, Madaras Lipót, Szepelt Nándor, Pellet Ödön.

A főreálánoda gondnoka Szűts Sándor lett.

A központi választmányból Say Rudolf ur kilépén, helyette Lőrincz Károly választott meg.

Az iskolaszék következő tagokból alakult meg: Gerlach Benjamin, Braun József, Gebhard Ignác, Liszits István, id. Námesy Ferencz, Say Rudolf, Janny József, Madaras Lipót, Schnetzer József, Ligeti József, Peczeli Vincze, Mendlik Alajos, Klökner Péter, Fekete Pál, Havranek Antal, Pribék Antal, Szendeffy József és Szöllösy Pál.

Felolvastott Say Rudolfnak nyilatkozata, melylyel a központi választmányból való kilépését bejelenti, ugyszinte Matuska János is bejelenti, hogy az állandó bizottságból kilép, — utasítottatik a választmány, hogy a leköszönt elnök helyébe új elnököt válasszon.

Felolvastott Kovács József építkező és Knöbl József tervező szakértőnek építkezési engedély megadása iránti kérvényük. Az építészeti szakosztályhoz beadott tervezetük visszautasítottott és az építési engedély nem adatott meg, ugyanazért jogorvoslást kérnek. A szabályrendelet értelmében a miniszteriumhoz kellett volna nekik folyamodni. Miután a közgyűlés nem illetékes, a kérvény e helyen nem tárgyalott, hanem folyamodók utasítottatik, hogy kérvényükkel a miniszteriumhoz forduljanak. Különb feleleges a felülfoylamodás, miután építkezők hajlandók a szakosztály által kijelölt hiányokat kijavítani.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratban értesíti a város közönségét arról, mi

szerint közelebb városunkban történt időzése alkalmával meglátogatta a reálanoda helyiségét és arról győződött meg, miszerint az jelen állapotában még a leg-szerényebb igényeknek sem felel meg; különösen az 5. és 6-ik osztály oly szűk, hogy mint a tanárok, mint a tanulók egészségére veszélyes. Ugyanazért közegészségi szempontból odautasítja a várost, hogy rögtön és haladéktalanul intézkedjék arról, miszerint ezen két osztály más helyiségekben helyeztessenek el, ellenben kénytelen nevezett két osztályt azonnal bezárni. A miniszteriumnak teljes joga van követelni egy alkalmas helyiség előállítását, miután 4000 frt. államsegélyben részesíti a reálanodát. Kívánja azért, hogy a mostani helyiség feleselésére nézve a város akként gondoskodjék, hogy egy új reálanoda építését még ezen évben és pedig szeptember hónapban megkezdhesse, ellenkező esetben meg fog vonatni az államsegély.

A miniszteri utasítás haladéktalanul intézkedést kíván, ugyanazért a reálanoda 5. és 6-ik osztály azonnali áthelyezése céljából szükséges helyiség kiszemelését polgármester, a főreálanodai igazgató és iskolaszéki elnök megbízott és a bizottság elnöke meghatalmaztatik, miszerint ezen határozatról a minisztert értesítse. Az új reálanoda felépítésére vonatkozólag pedig, miután egy nagyobb szerű iskolaépület felépítése 200,000 frtba kerül, s a város anyagi viszonyai nem olyanok, hogy a felépítésre nézve azonnal intézkedhetnének, — a reálskola épület kijelölésére kiküldött bizottság megbízatik, hogy a reálskola végleges elhelyezésére alkalmas helyiség kibérlésére nézve intézkedjék és működésének eredményéről a jövő havi közgyűlésen jelentést tegyen.

A belvárosi gyalog lakományban szükségessé vált javításokra 120 frt. utalványoztatott, s a gazdasági táncos utasított, hogy a munkálatok foganatosításáról intézkedjék.

A purgermalmot Szaváry Imre 400 frt. évi hasznobéért hajlandó bérebe venni. A városra nézve ezen előnyös ajánlat elfogadtatott és a tisztii ügyész utasítandó, miszerint a bérlet-szerződést 3 évre elkészítse.

A város tulajdonát képező sóstói nád ára 100 kéve 6 frtról 4 frtra leszállított.

(Vége következik.)

Egyletek és intézetek.

— **Meghívás.** A székesfejérvári lövész-egylet t. cz. tagjai a lövölde nagytermében f. évi május hó 17-én d. e. 11 órakor tartandó rendes évi közgyűlésre tisztelettel meghívotnak. — A közgyűlés tárgyai: 1) Az évi költségelirányzat tárgyalása. 2) A terem építési költségek sorsolása.

Ugyan e napon fog a lövölde ünnepélyes megnyitás mellett rendeltetésének átadni a következő sorrenddel: Reggeli 9 óratól 11 óráig czéllövészet. Reggeli 11 órakor közgyűlés. Délután 1 órakor társas ebéd. Délután czéllövészet az eddigi czéltáblákon — úgy egy újonnan beszerzetten szobafegyverrel.

Délután 6 órakor tombola értékes nyereménytárgyakkal, melynek bevégeztével a lövöldei kert és terem fényes kivilágítása mellett táncmulatság fog rendeztetni.

Székesfejérvárott, 1875. május 11-én.

Az igazgató választmány.

Megyei és városi hírek.

— **Miután közelebb részint** politikai irányu vitatkozások, részint támadások felvétele végett lapunk szerkesztősége több oldalról is megkeresett, kijelentjük, hogy *mint társadalmi irányu lap hasábjain* sem politikai irányu vitatkozások, sem támadásokat, sem egyes pártállások bírálatára vonatkozó közleményeket nem közlünk. *Politikai pártállást nem foglalnok el*, hanem minden munkorében felmerült eseményt, úgy a megye és város területén történő politikai mozgalmakat egyszerűen a történetekhez híven közöljük, regisztráljuk. *Egyszersmind levelezőinket s külmunkatársainkat* ezen értelemben újra felkérjük, hogy *vidékükön történő minden nevezetesebb politikai mozgalmáról pártkülönbség nélkül lapunkat értesíteni sziveskedjenek.*

— **Mindszenti Kornelia,** elsőrendű opera és operette énekesnő, a debreczeni színtársulat kiváló tagját szerződtette Károlyi L. igazgató a jövő színdéjére városunkba. Ezen előnyös szerződötés felett egyrésztől örülünk, másrésztől újra figyelmeztetjük, hogy e jeles tehettség mellé még közönségünk a Szilágyi pár szerződötését is óhajtáná.

— **A közelebbi megyei közgyűlésen** megemlítve volt, hogy f. évi május 18-án ismét rendkívüli közgyűlés fog összehívotni a kataszter bizottságok megalakítása végett. Mint hiteles forrásból értesültünk, közbejött akadályok miatt e közgyűlés nem fog 18-án megtartatni, hanem május 18-tól 24-ig valamelyik közbeeső napra hivatik össze. Ezt a megyei bizottsági tagok értesítést végett jónak találtuk közölni.

— **A működveitől** színelőadásokban következő működveit fognak közreműködni: Emhecht Károlyné, Hassmann Ida, Horváth Böske, Medgyasszay Zsófi, Pölhösy Istvánné urhölgyek; továbbá Bazsalik Mihály, Epstein Gyula, Kerbler Gyula, Szenyovszky Miklós, Horváth István és Schnezer János urak.

— **Lesz valahára árvaház!** A legutóbb lefolyt városi közgyűlés alkalmával az árvaházi tanács szűkebb körű bizottságának az árvaház felállítására vonatkozó javaslata tárgyalatván, határozatott, miszerint addig, míg az árvaházi alap annyira növekszik, hogy a czélnak megfelelő épület emeltetik, ideiglenesen 12 árva számára a belvárosi óvoda-házban levő lakás — melyet jelenben Klein Lipót lakja, — Dömötör napig berendeztetik. Ideiglenes árvagondnokul a kisdodó tanár fog felkérteni. Az árvaház Dömötör napkor nyitatik meg. Alapítókéje jelenben 21,804 frt. 34 kr.

— **Tanodai szünidő.** Tanügyi körökben azon hir van elterjedve, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a folyó iskolai évrnek már július első napjaiban bezárását, s a tanodáknak szeptember hó első felében megnyitását fogja legközelebb elrendelni. E rendelet azonban az idén csak a nép- és polgári iskolák s a közép és reálanodákra fogna kiterjeszteni. Indító okaiul ez intézkedésnek említettnek a tanító-egyletek s gyűlések ez irányu számos kérvényei s egészségügyi tekintetek, melyek előnyösebbnek tüntetik fel a július — augusztusi szünidőt, mint az a külföldön csaknem kizárólag el is fogadtatott márt.

— **A mértékhiitelesítő-hivatal** kezelésére a hétfőn tartott közgyűlés alkalmával Námesy József választott meg. A hivatalos működés jövő hó elsején fog megkezdődni.

— **Egy jótékony irányu** egylettel szaporodott városunk ismét. Ugyanis a helybeli evangélikus gyülekezet kebelében Németh Károly derék lelkész közreműködése s tevékenysége által nőgyám-egylet alakult, melynek czélja takarékoság s a megtakarítottból segélyezése a helybeli evang. egyházhoz tartozó szegény családoknak, különösen elhagyott öregeknek vagy betegeknek és a tanköteles ruhátlan gyermekeknek és a gyülekezetben felmerülő egyházi és iskolai aprólékos szükségletek fedezése. A czél mindenesetre a legszebb jótékony czélokhöz tartozik. Minél nagyobb sikert kívánunk az egyletnek.

— **Köszönetnyilvánítás.** A f. hó 7-én elhunyt kedves gyermekünk gyászos temetésére számosan egybegyűlt díszes közönség, számos részvétéért, melylyel szülői fájdalomukat enyhíteni iparkodott, fogadják őszinte köszönetünket. — Székesfejérvárott, 1875. évi május 8. *Karady Lajos és neje Kovács Etelka.*

— **A városi volt balpárt** e hó 9. a „Magyar király” vendéglő nagytermében ülést tartott. Az ülés czélja tulajdonképen az volt, hogy határozatilag kimondja, vajjon az eddigi országos pártok közül melyikhez, a szabadelvűhöz vagy a függetlenségi alias szélső balpárthoz csatlakozik-e az eddigi balpárt. Az ülést Gergey Károly nyitotta meg s elnökül Liszits István ajánlá, ki meg is választott. Az elnök az előző széklet elfoglalván az ülést nyilatkozatra hívta fel. A szabadelvű párthoz leendő csatlakozás illetve fusio mellett szól Gergey K. és Markus Antal; ellene Kaiser Sándor majd két óráig beszélt, valamint úgy Persz A. és Pribék a szélső bal illetve függetlenségi párthoz való csatlakozást ajánlják. A szélső bal három utóbb említett szónokának igen hosszú, minden parlamenti szabadságot nélkülöző zagyvalékokból álló beszédei által sikerült a gyűlést minden határozattól visszatartani, mert a közönség délután 1 óra felé véggé szét oszlott, sőt a rossz nyelvek azt beszélék, hogy az utolsó szélső szónok, midőn beszédét befejezte maga volt már s így kénytelen vala nemcsak az ülést befejezni, de a termet is bezárni. Nem tudjuk mennyiben igaz e hir! De annyi áll, hogy a fusiót a hosszú dikciókkal ez alkalommal megakadályozták.

— **Gróf Fesztetich Pál** és érdektársainak kérvénye folytán a m. közlekedésminiszter Budapestről a Csepelszigetet át Adonyuak, Sárbogárdnak, Pincehelynek, Dombóvárig vezetendő vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Egy joggyakorok** felvétetik egy helybeli köztisztvisletben álló ügyvéd irodájában. Bővebb értesítést ez ügyben e lap szerkesztősége ad.

— **A fejérmegyei és városi muzeumnak** Heiszler Győző ur Vaálból „1 frtos utalványt magyarországi jövedelmeire.” Számmar Kálmán ur 1 dr. bécsi színelőadást 1818-ból ajándékozott.

— **„Székesfehérvár és Vidéke”** szokott szélső bal handabandázó stílusával egy vezércikkben szőria ellenünk ferde gondolkodás módjának eltempult nyilait. A nagyhangú handabanda felett, bár malitiával is fel van boktréázva, jóízűt kacagtunk. Ezen silány személyeskedés, goromba támadás nem méltó arra, hogy részletesebben válaszoljunk rá, különben is, ha azon ámitásokat, kicsavart eszméket, félszeg gondolatokat, s szélső bal vaddühből eredt ráfogásokat, durvaságokat megczáfolni akarnánk, illetve az egészet helyreigazítanánk e szóbaállással csak saját hirlapiról tekintélyünknek ártanánk. Nyugodjék a kedves collega a szélső bal törpe minoritással együtt állítólagos győzelmük közpelt babérjain! Ezen cikknek nevezett valamely logikátlan szóhalmazából azonban kivettük azt, hogy a kishamis az eddigi alarecot elvetve felcsapott a szélső balpárthoz s ezen párt leibjournalájává felavatta magát. — Sok szerencsét az új pályához! Különbén e térré, a politikai elvek s nézetek megvitatásának terére nem is követhetjük, mert lapunk társadalmi lap s e téren is talál elég megvitatni valót.

— **A lövölde megnyitási** ünnepélye alkalmára rendezendő társas-ebédre aláirni lehet: Ullmann Miklós, Forster György és Hornyászy Ágoston urak.

nál levő ivre. Egy teriték ára 1 frt. 60 kr., bor és kávé nélkül.

— **Germanisatio.** Budán létezhetik „Genie Direction” feliratu hivatal, mert városunkban több helyen ily aláírással egy német hirdeteményt olvasunk. Szeretnők tudni, vajjon ezen „Genie Direktion” mily czélzattal ragasztott ki német felirásu árlejtési hirdeteményeket magyar városunkban? Talán azért, hogy csupán német ajkuak olvasván, azok is jelenhessenek meg a pályázaton. Nézetünk szerint édes magyarháznánk területén nemcsak az észszerűség és czélszerűség követeli; de a törvényen kívül az erkölcsi érzés is azt kívánja, hogy nyilvános, köz- (habár katonai) hatóságától eredt hirdetemények magyarul bocsátassanak szét, mert bizonyára nem Fejérvár német, (mert hisz ilyen ajku itt nincs) hanem magyar ajku közönségének vannak szánva e hirdetemények. Jó lenne már egyszer ott Budán is hallgatni a közvélemény intő szavára!

— **A közegészség szempontjából** a városi hatósághoz fordulunk. A nyári évszak következtében, a dögtesteknek nyilvános helyen enyészése nemcsak az undor, de a közegészség szempontjából is veszélyes. A napokban két helyen is, a gyümölcs-utcában, s a hosszú sétatéri csatornában dögölt kutyákat láttunk elhanyva, melyek rothadó teste dögletes s az egészre veszélyes kigőzölgésével a levegőt megfertőzteti. Figyelmeztetjük ezért a hatóságot, hogy a dögtesteknek nyilvános helyre kitevését minél szigorubbán, főleg a nyári évszak közeledtével ellenőrizze s az ezt tevéket szigoruan büntesse.

— **Beküldetett.** A méter-rendszer, tanítók, magántanulók és iskolák használatára, gyakorlatilag összeállítva Bloch Samu által. Ara 10 kr. 16 oldalra terjed. Röviden adja elő a méter-rendszer, főleg az átszámításokra több példát bemutat. Kapható helyben Klökner Péter könyvkereskedésében.

— **Köszönetnyilvánítás.** Alulírott magam, valamint édesanyám és testvéreim Jozefa, Amália, Georgina, János, Erzzébet és Julia nevében forró köszönetet mondok a nyilvánosság előtt mindazoknak, kik szeretet atyám Zavodszky János volt sárosi fűtanító f. hó 9-én tartott temetésén részt vettek. — Kelt Sárosdon, 1875. május 10. — *Zavodszky István,* tanító.

— **A lövöldei mulatságrendező** bizottságnak a már lapunkban közölt névsorát következő urakkal egészítjük meg ki: Felner Soma, Havranek Lajos, Kovács Pál és Thaly István; kik a bizottságba megválasztattak ugyan, de még ez ideig nem nyilatkoztak, vajjon elfogadják-e vagy sem?

— **Veszedelemes utitárs.** Vasárnap a déli vonattal gróf B. utazott Budáról egy első osztályu coupéban, hol egy urias kinézésű egyén foglalt helyet. Az ismeretlen egész uton szótlanul hajtotta le fejét, de midőn a vonat Székesfejérvárra érkezett, elkezdte szeméit forgatni, érthetetlen hangokat gagyogott, egyszóval úgy tett, mintha örüli rohamok szőlöttak volna meg, s kezével minduntalan fölfelé mutogatott; a gróf figyelmessé lesz, oda tekint, de alig nézett fölfelé, midőn az ismeretlen a kedvező alkalmat felhasználván, a gróf oldalasebélől egész kényelemmel kihuzta a tárczát, melyben 350 frt. készpénz és egy külföldre szóló utlevél volt s azzal eltűnt. A megkárosult gróf az esetet a kalauznak bejelentette, de a vonat ismét tovább indult. A mint azonban a kalauz az utazók jegyeit vizsgálja, feltűnt neki, hogy a harmadik osztályu coupéban egy utas első osztályu jeggyel utazott. Azonnal kérdőre vonta az ellopott tárcza iránt, de a tolvaj szabadkozok, mitem akar tudni róla; hanem a midőn a vonat Csikvárra ért, kiugrott a vagonból és essevezzettül elkezdett futni, a kalauz nem volt rest, utána szaladt s néhány ember segítségével a tolvajt nyakoncsipte, aztán elvették tőle a lopott tárczát, ötöt pedig a hűvösre kísérték.

— **A főreálanodai ifjuság** majálisának, mely holnap, csütörtökön fog Péthen megtartatni, úgy látszik kedvezni fog az idő. A rendező urak erősen állítják, hogy holnap a legszebb tavaszi nap lesz, mert derül mindenfelé. És egy jó, kedélyes tavaszi mulatságra mi kell egyéb? Hisz a jó időn kívül minden megvan, hogy a majális a legjobban sikerüljön. Péth még talán annyi sok szép leányt nem látott, mint a mennyi fogja holnap élénk tenni a kis mulatságot. A mi pedig a rendezőséget illeti, minden kitelhetőt el fog követni a közönség szórakoztatására.

— **Tűz.** E hó 8-án déltájban a Széchényi-utcai Csép János féle házban az udvaron felhalmozott kukoricaszár ismeretlen tényező folytán meggyulladván, mielőtt a tűz nagyobb mérvet ölthetett volna, a házbeliek által a szomszédok segítségével csakhamar eloltatott.

— **Létezik városunkban** egy zuglap, mely magát élcelapnak czimezi. E nyomorult lapot egy szellemileg, erkölcsileg, sőt a szeszitalok tulságos ivása által testileg is nyomorékká vált ember szerkeszti, hogy ki ezen ember nem nevezük meg, nevével lapunkat nem akarjuk beszennyezni. Ezen nyomorék által szerkesztett zuglap, mint a társadalom salakja, rákfenéje, öntestünkön rágódik s tenyészik. Az illetet s erkölcsiséget lábbal tapossa, a közérzét megveti; pár krét családi titkokat a legrosszabb színben nyilvánosságra hozza, egyeseket, hogy neki fizessenek, a legkárhóztatandóbb módon megtámadja, szóval a közérkölségi érzést személyes érdekeiért megveti, bepiszkolja. Bizony nyomorult az ily sajtó, mely mások piszkolódásából él és égyent hoz azon városra is, melyben élődik. Fi-

H i r d e t é s e k.

Giesshübl

(Karlsbad mellett)

a legtisztább alkali tartalmu savanyuviz,

igen jó feloldó szer minden *gégebajoknál, gyomorsavanyúság, udult köhögés, gyomorgörcs, a gyermekek charlach-betegségénél, úgy a gége- s hólyaghurutnál,* ugyszintén orvosi rendelet után a *karlsbadi pezsgő* sóval, tejjel vagy tej nélkül, végre mint

legpompásabb üdítő-ital

férfiak- és nőknek, vagy gyermekeknek, kivált ott, hol tiszta ivóvíz hiányzik — leginkább ajánlható.

A szétküldés csakis az eredeti üvegekben történik a tulajdonos

Mattoni Henrik által

Karlsbadban (Csehország.)

Raktárt tart *Bécsben* Maximilianstrasse 5. Tuchlauben 14.

Interlakeni

alpfiből készített gyomorkeserü.

A számos különféle gyomorkeserük között mindenestire az első helyet foglalja el a

Dennler Ág. F.

interlakeni gyógyszerész által alpfiből készített

gyomorkeserü.

Ez jeles tulajdonainál fogva nemcsak megbecsülhetlen gyógyszerül szolgál a *gyomorbetegségek-nél*, hanem kut- vagy selteri-vizvel mint legkellemesebb s legegészségesebb ital használtatik a kávé-, sörházak- és szállodákban stb.

Dennler gyomorkeserüje pótol minden étvágygerjesztő liquereket.

Nehogy a használó más hasonló című készítmények által tévútra vezetessék, kérjük figyelmesen megnézni az üveg címlapján a *nevet*, a gyár jelét, úgy az üveg zárját.

Kapható Székesfejervárott

Flits Pál fia fűszerkereskedésében.

Nyujtsd a szerencsédnek kezdet!

375,000 állami Mark,

vagy **218,750** o. é. frt. főnyereményt

nyújt a legújabb nagy pénz kisorsolás, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös beosztás akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban **42,500** nyereménynek bizonyosan kell jönni, e között a 375,000 Mark, vagy 218,750 forintos nyeremény is, továbbá:

1 Nyerem. M. 250,000,	8 Nyerem M. 15,000,
1 " " 125,000,	8 " " 12,000,
1 " " 80,000,	12 " " 10,000,
1 " " 60,000,	34 " " 6,000,
1 " " 50,000,	40 " " 4,000,
1 " " 40,000,	203 " " 2,400,
1 " " 36,000,	412 " " 1,200,
3 " " 30,000,	512 " " 600,
1 " " 24,000,	597 " " 300,
2 " " 20,000,	19,300 " " 131,
1 " " 18,000,	stb. stb.

A húzási napok hivatalosan kijelöltettek. A legközelebbi nyeremény-húzáshoz sorsjegyek kaphatók és pedig:

1 egész eredeti sorsjegy csak 3 frt. 50 kr.
1 fél " " " " 1 frt. 75 kr.
1 negyed " " " " " frt. 90 kr.

Minden hozzánk beküldött megbízások **postaküldéssel, utalványozással vagy utánvetellel** a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelő a megrendelt eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.

A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játéktérrel szolgálunk, épügy minden húzás után a húzási-lajstromot kéretlenül bérmentve megküldjük.

A nyeremények kifizetése **azonnal az állam felelősége mellett** akár postailag, vagy számos összeköttetésünk miatt általunk Osztrák-Magyarország bármely nagyobb piacain is eszközölhetők.

Vállalatunkat mindig szerencse kísérte, számtalanszor lőnek különféle főnyeremények az általunk eladottakból kihozva.

Egy ilyen a **legszolidabb alapon** nyugvó vállalatot az ember mindég a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbízásoknak mindképeleget telessünk, azokat legkésőbb **május 31-ig** beküldeni sziveskedjenek

Kaufmann és Simon,

bank- és váltó-üzlete

Hamburgban.

Vesz- és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.

Köszönetnyilvánítás és jelentés.

Alulírott hálás köszönetét nyilváníja a n. é. közönségnek irányába tanúsított szives részvételért, melyet a Raam-féle fürdőházban levő helyiségében számos éveken át élvezett; egyszerűsmind van szerencséje jelenteni, hogy szent György nap óta

bor- és sörcsarnokom

a volt Petőfi csárda helyiségében létezik. További szives részvételt s mentül számossabb látogatást kér

Schelter Lőrincz.

Épen most megjelent *Werfer Károly* könyvkiadóhivatalában *Kassán* és kapható minden hazai könyvkereskedésben. Székesfejervárott *Klökner Péternél*:

Az új mérték,

utmutató

a métermértékek könnyű elajátítására és vezérfonal azoknak használatáról a közéletben.

Huszonhárom átváltoztató és negyven árumutató táblával.

Minden adás-vevással foglalkozó részére készítette: **Mikes Gyula**, mérnök.

Színes nyomásu borítékban ára csak 40 o. é. kr. Bekötve, jegyzetekre való tiszta papirus melléklettel ellátva, ára 60 kr.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy néhai *Promper József* hagyatékához tartozó *székesfejervári* 1493. tjkönyvi 75. hrszámú hosszu-temető alatti sárrét 550 frt. becsértékben.

153/a hrszámú hosszu-hídi sárrét 350 frt. becsértékben. — 223/a hrszámú hosszu-hídi sárrét 300 forint becsértékben. — 341. hrszámú szárazdülői rét 180 frt. becsértékben. — 342. hrszámú szárazdülői rét 180 frt. becsértékben. — 1747. hrszámú bikaszigeti rét 175 frt. becsértékben.

1875. évi május 28. és 29-én

szükség esetében

junius 14-én d. e. 9 órakor

a székesfejervári tek. kir. járásbírósnak 2498/75. számú végzése alapján becsáron alul is legtöbbbet ígérőknek a városház udvarában eladatni fognak.

Az árverésre vonatkozó egyéb feltételek alólírott kiküldött végrehajtónal mindenkor reggeli 9 óráig megtekinthetők.

Kelt Székesfejervárott, 1875. május 10 én.

Szöllősy Endre,

kir. jb. végrehajtó.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE tól Parisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, mérregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan RAVISSANTE bír azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóhajóktól megóvni és szépséget s ifjúságot biztosítani. Ha a RAVISSANTE naponta egyszer az ujjhegygyel az arcra, vagy más testrésze dörzsölve, már a törlőközés után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arcon támaszt ráncok és himlőhelyek elsimítanak. A RAVISSANTE ifjú arczszínt idéz elő, a bőrt fehérit, frissíti és simítja; eltávolított legrosszabb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztatlanságait. Már az első kiscsület után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak dr. Lejosse világhírű „Ravissante”-ját használni.

Egy üvegtok ára 1 frt. 50 kr.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapestben

Dr. LEJOSSE főraktárában király-utca 15. I. 19.

Székesfejervárott Dieballa György gyógyszerárban.

Videki rendelvények a legszigorúbb titoktartás mellett utánvéttel eszközölhetők.

gyelmezettjük városunk közönségét, hogy ne engedje a józan, erkölcsi érzését ily utálatra méltó modoru lappal beszennyezteni; működjük közre ezen társadalmi salak elnyomására, mert e lap a fővárosban is, sőt a közel vidéken általános megbotránkozást szült s ezen lap fennmaradása a főváros, sőt az egész haza előtt furcsa világításban tünteti fel nemcsak a helyi sajtó irányát; de e város közönségének izlését is.

— **Jótekonyság.** E városnak nemeslelkű áldozatkész fia *Rónay Jácint* felszentelt püspök és pozsonyi nagyprépost ur ő méltósága a helybeli belvárosi kiadodovodának anyagi felsegélyezésére a hozzá intézett felirat folytán 100 frtot adományozott azon ígérettel, hogy évenként hasonló összeggel fog a nevezett üdvös intézet felsegélyezéséhez járulni, kijelentvén válsziratóban még azt is, hogy ha bár újabb hivatása távolítja is szülővárosától, „Székesfejervár” a haladás pályáján reá, mint hű fiára mindig számíthat — Ugy hisszük, hogy e nemes tett és sokat mondó szavak bővebb commentárt nem kívánnak, mert önmagukban hordják a dicséretet. — Mint értesülve vagyunk a belvárosi kiadodovoda-egylet részéről folyó hó 9-én tartott rendes évi közgyűlésen a nevezett felszentelt püspök és pozsonyi nagyprépost ur ő méltóságának felolvasott eme levele lelkes éljenzéssel üdvözöltett, és ezen tanúsított nagylelkű jótekonyságáért hozzá halafelirat intézetni határozatot, ezenfelül az alapítók sorába felvéltvén, részére az alapító oklevél kiadatni, nemkülönböven nevének megörökítésül arczképének megszerzése és az ovoda helyiségbeni kifüggesztése elrendeltetett.

— **A főrealtanodai** majális alkalmából f. május hó 13 án, vagyis holnap csütörtökön, a már korábban jelzett külön vasuti vonat menetrendje véglegesen ekként lett megállapítva: Sz. Fejervárról elindulás reggeli 6 óra 59 perczkor, Péthől vissza esti 9 óra 15 perczkor.

— **Taborszky és Parsch** zeneműkereskedésében Budapestben újonnan megjelentek s hozzánk beküldettek: *Bialáné* legkedveltebb dalai. 1. A háromszéki leányokból: „Maros vize folyik csendesen.” 2. A falu rosszából: „Fogadásom tiltja szeretni” stb. Énekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára magán) alkalmazta *Erkel Gyula*. Ára 80 kr. Ezen igen érdekes zeneművek kaphatók helyben: *Klökner Péter* könyvkereskedésében.

Beküldetett.

Minden beteg erőt és egészséget nyer gyógyszer és költség nélkül a

Revalessière du Barry

gyógytápszertől Londonból.

26 év óta semminemű betegség sem volt képes e kellemes egészségi tápszernek ellentánni, s üdvösnek bizonyult az felüttek-nél egy mint gyermekeknek orvosság és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártyagyógyezési, hólyag- és vesebaj, gümő-, aszkór, nehéz lélegzés, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízi betegség, lázszédülést, vérmegszorulás, tülsibongás, emelygés és hányás, sőt-teresség folyamában, hasiártyalob, melakór soványadás, eszt. köszvény, sápkór ellen, ugyszintén csecsemőkénél, eldelüli dajkatej helyett előnyt érdemel. Kivonat 80,000 bizonyítványból gyógyításokról, melyek minden gyógyszer ellen daczoltak, ezek közt bizonyítványok: *Dr. Wurzer* tanártól, *F. W. Beneki* tanár úrtól, *gyógytanácsos dr. Angenstein*, *dr. Choleraud*, *dr. Campell*, *dr. Dédé* tanár, *dr. Ure*, *Castlemárt* grófú, *Issetstein* hercegtől, *Mensdorf-Pouilly* minister elnökötől és több magas állású egyénektől tetszésre bérmentve beküldetnek.

Kivonatok a 80,000 bizonyítványból.

72,448. sz. bizonyítvány. **Cadix**, 1868. június 5. Hálás kötelességemnek tartom azon kedvező hatást közzétenni, melyet a *Revalessière-chokoládé* nőmre gyakorolt. Ő ugyan éveken át a legirtózatóbb altesti fájdalmakban és folytonos álmatlanságban szenvedett, mely kínos állapot az ön *Revalessière-chokoládé*jának használatá után, mintegy varázslatra éltint legmélyebb tisztelettel **Vincento Mojanó**.

72,618. sz. bizonyítvány. **La-Roche, sur Yon**, 1868. jul. 30. Az ön *Revalessière-chokoládé*ja legirtózatóbb gyomor- s ideg-bajomat megszüntette. **Madame Armand**.

Revalessière 4-szer táplálóbb a húsánál és 50-szer megkíméli a gyógyszer árát felüttek-nél egy mint gyermekeknek 1 2 fontos ládógazselenézbe 1 frt. 50 kr. 1 font 2 frt. 50 kr. 2 font 4 frt. 50 kr. 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. *Revalessière Bisquit*ek, sz-lenczékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 kr. — *Revalessière-chokoládé* porban és táblákban 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr. 48 csészére 4 frt. 50 kr. porokban 120 csészére 10 frt. 288 csészére — 576 csészére 36 frt.

Kapható: **Barry du Barry** és társa által Bécs, Wallfischgasse 8. sz. Székesfejervárott **Dieballa György** gyógyszerárban. Budapestben **Török József** gyógyszerésznél.

G a b o n a - á r

május 12-kén.

Alsó-ausztriai mérő.	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	4	50	4	20	4	—
Kétszeres	3	70	3	60	3	50
Rozs	3	40	3	30	3	20
Árpa	2	30	2	20	—	—
Zab	2	—	1	95	1	90
Kukoricza	2	60	2	50	2	40

Felelős szerkesztő: **Hattyusfy Dezső**.

KLÖKNER PÉTER, kiadó-tulajdonos.

Nyomat. Sz.-Fejervárott a „Vörösmarty” könyvnyomdában, Szammer Kálmánnál.